A. BERLESE

ACARI, MYRIOPODA ET SCORPIONES

HUCUSQUE IN ITALIA REPERTA

ACARI, MIRIAPODI E SCORPIONI

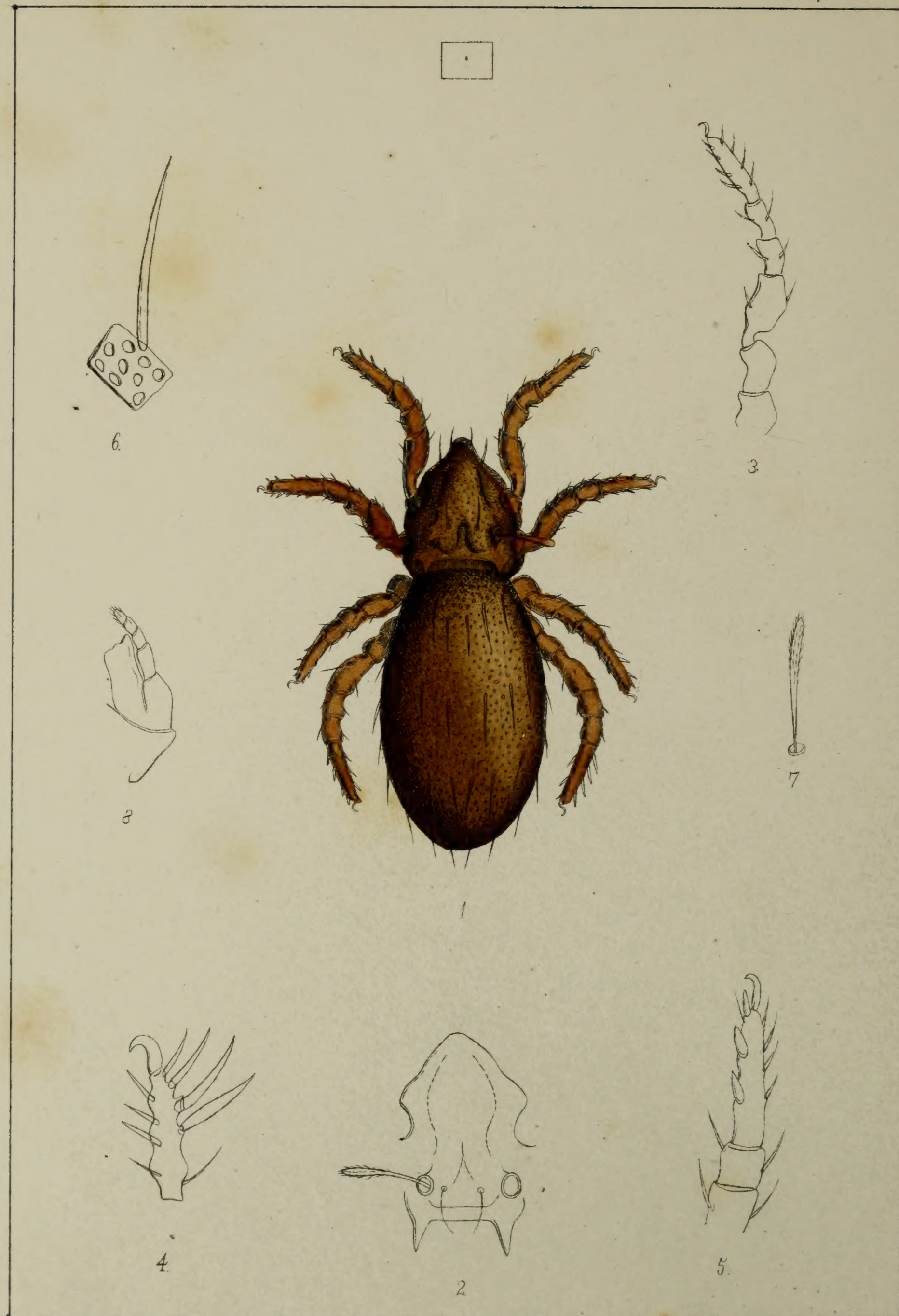
ITALIANI

OPERA SUSSIDIATA DAL R. MINISTERO DELLA PUBBLICA ISTRUZIONE
DIETRO IL PARERE DEL CONSIGLIO SUPERIORE
E DISTINTA CON MEDAGLIA DI BRONZO ALL'ESPOSIZIONE ITALIANA
DI TORINO 1884.

FASCICOLO LXIII. complete

PADOVA
TIPOGRAFIA DEL SEMINARIO

10 Febbraio 1892
Prezzo Ital. Lire 4.

Berlese DIS. INC. DIR.

1

HERMANNIA NANA (NIC.) BERL.

Hermanna nana (Nic.) Berl.

Nicolet, Hist. nat. acar. p. 458, tab. 7, fig 5. (*Nothrus nanus*).

H. *castaneo-fuliginea; abdomine longe ovato, parum convexo, longius piligero; antico carinis longitudinalibus omnino destituto; setis stigmaticis longe claviformibus plumosulis. Ad 400 μ. long.*

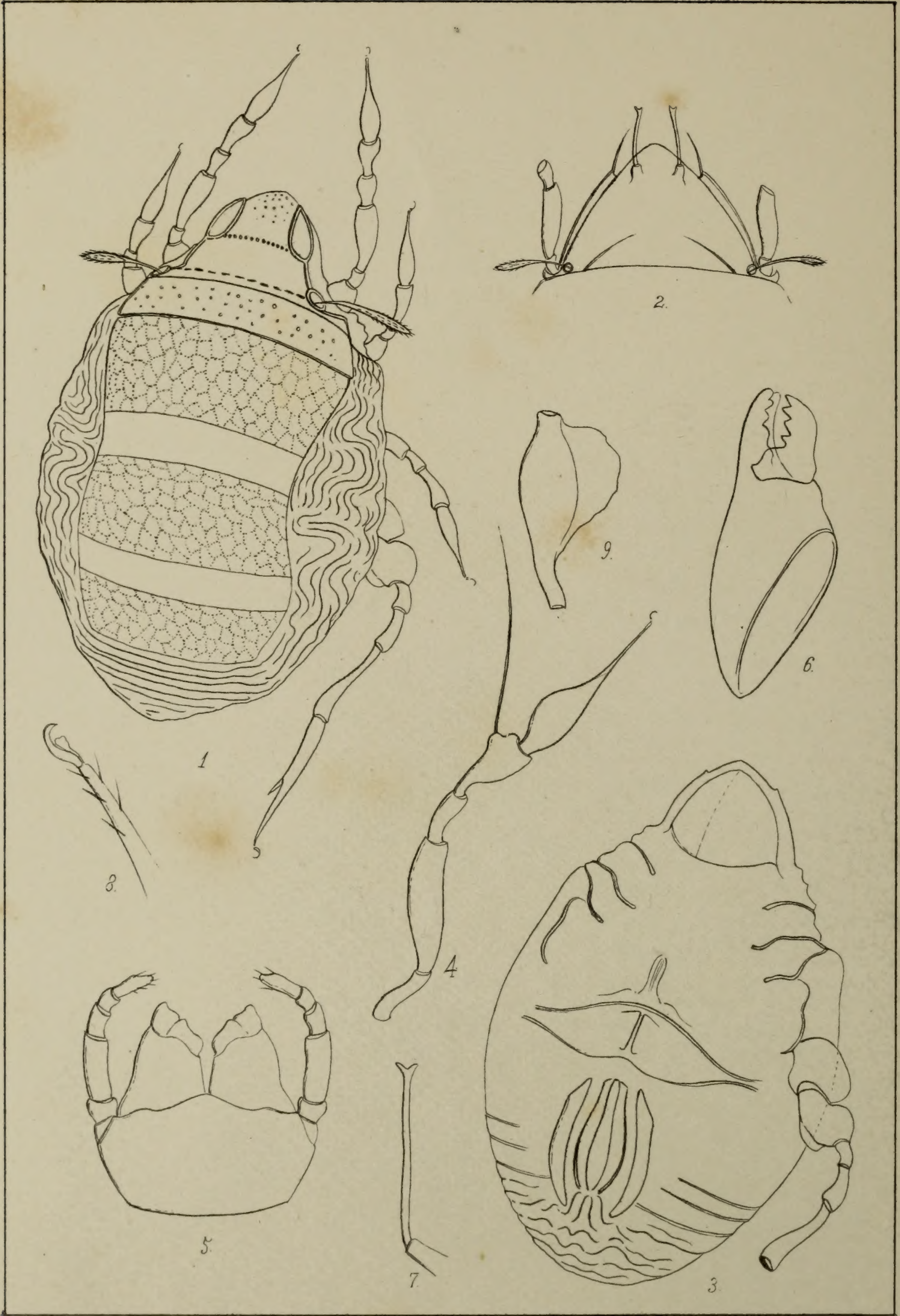
Habitat *rarissima in agri Patavini montium* (Colli Euganei) *muscis.*

Obs. Abdomen longe ovatum, convexiusculum, setis longis in dorso et ad latera ornatum. Tuberculi ad quarti paris pedes in abdominis latere, qui in *H. granulata* sunt manifesti, in specie hac omnino deficiunt Anticum (2) conicum, supra planiusculum, carinis longitudinalibus omnino destitutum, dorso vix undulato, posterius carina quadam transversa, dentibus duobus posticis aucta signato. Setæ stigmaticæ longiusculæ (7) claviformes, ciliatulæ. Pedes omnes spinosi, spinis præcipue in tarsis quarti paris (4) validioribus. Derma (6) totum perforato-areolatum.

Totius corporis color castaneo-fuligineus.

Expl. tab. 3. pes quarti paris 5. segmenta tria postrema pedum primi paris; 6. derma abdominis cum setula.

Feb. 10, 1892.

A. Berlese DIS. INC.

2.

GEN ZETORCHESTES CHARACT. 63

Genus Zetorchestes Berl. 1888

(Zetes nomen prop. ὀρχηστής = saltator)

Carabodes, A. Berlese, specierum novarum repertorium fasc. 4.
» (ex p.) G. Canestrini, Acarofauna it. p 43.
Leptorchistis, G. Canestrini e Berlese, sopra due specie poco note di Acari italiani.

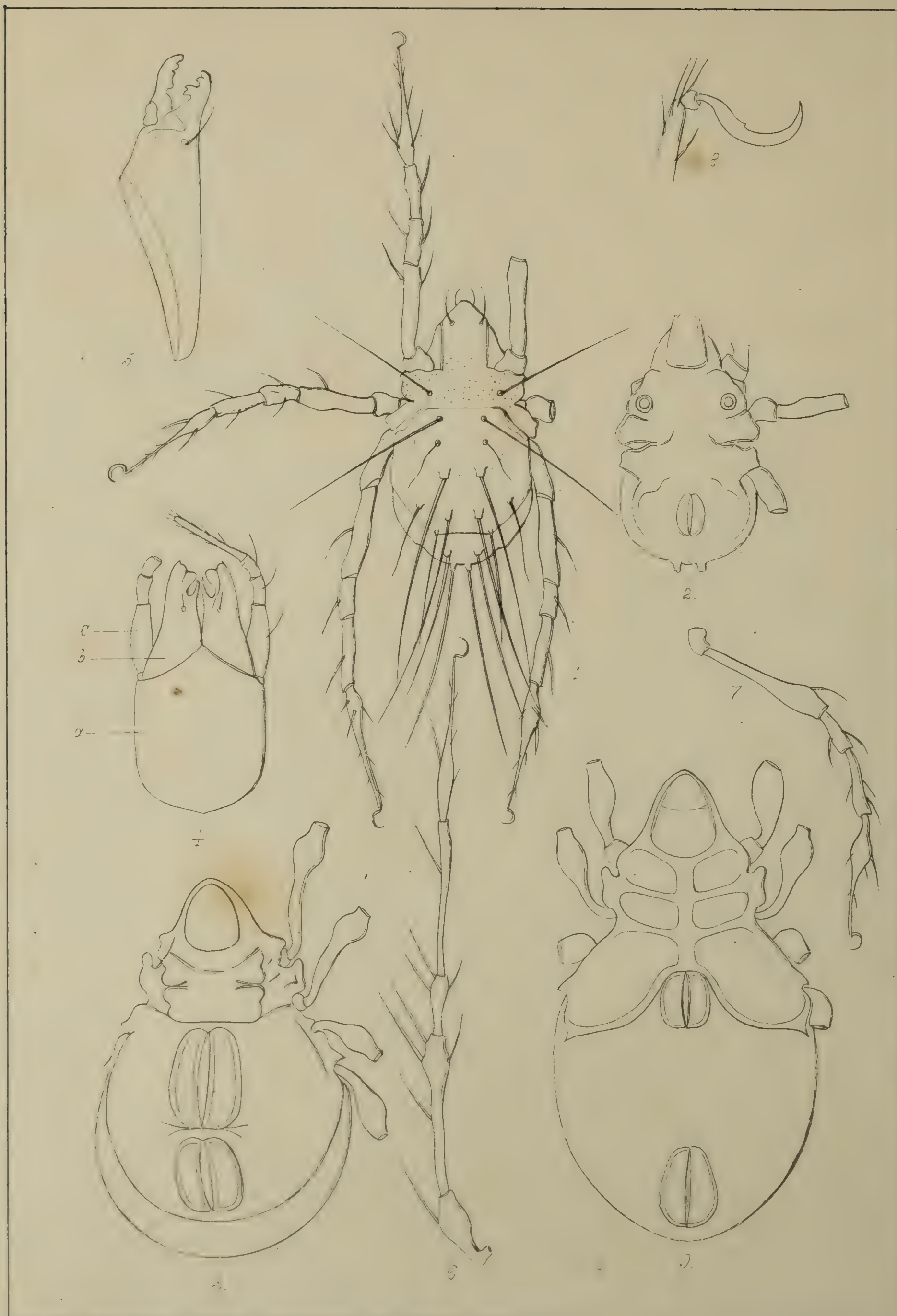
Corpus globosum. Anticum (2) trigonum, carinis lateralibus vix elevatulis, subnullis; in medio planiusculum. Rostrum sub antico absconditum; mandibulis digitis quadridentatis; labio subpentagono, lato; maxillis apice truncatis, vix bilobis; palpis articulo secundo longiori, ceteros simul sumptos longitudine æquanti.

Pedes primi, secundi tertiique paris subgraciles; quarti paris validiores ad saltandum aptiores, tarso calcarato. Ambulacra omnia, (8) ungue minimo vix conspicuo, cuius ad basim membranula parvula extenditur.

Facultate saltandi, inter omnes oribatas primo visu distinguendi. In muscis perobvii.

Expl. tab. 1. nympha *Z. micronychi*, prona, 3. eadem supina, 4. primi paris adulti pes, 5. labium cum maxillis et palpis (adulti), 6. mandibula, 7. corniculi antici (adulti), 9. secundi paris adulti femur.

Feb. 10, 1892

3.

GEN BELBA CHARACTERES

Fasc. LXIII, N. 3.

Genus Belba Heyden 1827
(etym.?)

Acarus (ex p.) Linné. De Geer, Geoffroy, aliique vete res auctores (pro *A. geniculato*).
Oribates (ex p.) Latreille I. Gen. Crust. et Ins.
Notaspis (ex p.) Hermann, Mem. apt.
» Gervais, Apt. III, p. 259.
Damoeus (ex p.) C. L. Koch. C. M. A. Deutschl. et Uibersicht des Arachnidensystems.
» Nicolet, Hist. Nat. Acar.
Belba (ex p.) G. Canestrini et Fanzago, Acar. it. p. 9.
Damoeus Michael (Undique pro Belba).
Belba G. Canestrini, Acarofauna it. p. 9.

Corpus globosum. Abdomen alis omnino destitutum. Derma læve, nitidum. Tamen in exemplis nondum adultis, abdomen sæpius exuviis larvarum induitur, nec non granulis terreis facilius caducis. Anticum magnum, conicum, lateraliter inter primi et secundi paris coxas in auriculas productum; carinis vel alis vel tecto omnino destitutum. Pedes longissimi, articulis fusiformibus, setis robustis aucti, ungue unico magno terminati.

Rostrum sub antico absconditum. Labium (4-*a*) longe subpentagonum, lateribus parallelis. Maxillæ bidentatæ (4-*b*). Palpi quinque-articulati, articulis secundo et po

stremo, ceteris valde longioribus. Mandibulæ crasse cheligeræ, chela utrinque quadridentata.

Subgenus Belba (prop. dict.)

Genitalia ano contigua; anticum in dorso impressum, undulatum, subcarinatum. Larvæ et nymphæ exuviis et granulis terreis indutæ Maiores. (*B. aurita; B. geniculata*).

Subgenus Dameosoma n. subgen.

Genitalia ab ano valde discreta; anticum in dorso planum, nec impressum. Semper exuviis vel granulis terreis denudati. Minores. Valde *Oppiis* primo visu similes

Palpi etiam segmento postremo vix ceteros articulos longitudine superanti. (*B. concolor K. B. nodipes K. B. pectinata* Mich. etc.).

Expl. tab. 1. Larva *B. geniculatæ* superne visa, 2. eadem inferne visa. 3-8 *Belba geniculata;* 3. supina, 4. labium cum palpis et maxillis, 5. mandibulæ, 6. pes quarti paris; 7. idem primi paris, 8. pedum uncus, 9. *Belba concolor* supina.

Genotype of Gamasellus Berl. 1902

Cyrtolælaps falciger (G. et R. Can.) Berl.

G. et R. Canestrini, Gamasidi it p. 51 (*Gamasus falciger*).

G. Canestrini, Acarofauna it p. 77 (*Gamasus falciger*).

G. *ochraceus, latiusculus, asperulus; epistomate unispinoso, lateraliter denticulato. Mas pedibus secundi paris crassiusculis, femore calcarigero, genu tibiaque minutissime tuberculigeris; mandibulæ digito mobili calcari falcato aucto. Ad 550 μ. long.*

Habitat. *Plura collegi exempla utriusque sexus in muscis agri Florentini. Cl. Canestrini fratres collegerunt in muscis prope Bassano* (Oliero).

Obs. Corpus latiusculum, posterius rotundatum. Dorsum sulco recto in partes duas divisum. Derma scutulorum dorsualium et ventralium, transverse rugoso-scabratum. Setulæ corporis omnes curtulæ et crassiusculæ, nec non apice ciliatulæ (8). Pedes curtuli et crassiusculi, dermate asperato, curtius pilosuli. Epistoma (7) in mucronem longum desinens, utrinque curtissime spinulosum.

Mas fœmina vix statura minor. Mandibulæ (5) digito fixo quinquedentato, mobili unidentato, externe calcari chelam superanti, interius falcato, apice subacuto, aucto. Corniculi labiales (6) conici, curti, fœminæ similes, uniarticulati. Pedes secundi paris, vix ceteris crassiores (4)

Feb. 10, 1892.

femore calcari acuminato inferiori, ad quod interne tuberculus minimus exoritur. Genu tibiaque tuberculo minimo, vix conspicuo aucta.

Fœmina (3) mari similior, sed secundi paris pedibus inermibus. Epigynium subtrapezinum, anterius rotundatum omnino *Lælaptibus* simile. Mandibulas videre nequivi.

Expl. tab. 2. mas supinus, 3. id. fœmina supina.

Berlese DIS. INC. DIP.

YRTOLÆLAPS NEMORENSIS (K) BERL. 63.

Cyrtolælaps nemorensis (K.) Berl.

C. L. Koch. C. M. A. Deutschl; fasc. 24, fig. 18, (*Gamasus nemorensis*).

Kramer, Gamasiden, p. 84, tab. V, fig. 4-6 (*G nemorensis*).

Canestrini e Fanzago, Acar. it. p. 113, (*Gamasus nemorensis*).

Canestrini G. et R. Gamasidi ital. p. 44, tab. VII, fig. 1. (*Gamasus nemorensis*).

Canestrini G. Acarof. it. p. 82 (*Hypoaspis nemorensis*).

C. *ochraceus, ovatus, postice subacutus, mandibularum chela perlonga; sulco dorsuali arcuato, fœminæ scuto genitali in medio impressione annulari signato; scutulo epigastrico ab anali seiuncto. Ad 800 μ. long.*

Habitat *in totius Italiæ altiorum montium nemorumque muscis.*

Obs. Scutulorum color, pedumque ochraceus. Dorsum sulco, scuta separanti, retrorsus convexo, arcuato Setulæ omnes (8) curtulæ, crassiusculæ, apice plumosulæ. Rostrum crassum, palpis longiusculis, mandibulis perlongis, chela validiori et longa. Epistoma (10) in stylum longum, apice bifurcatum, apophysibus plumosulis, nec non lateraliter in mucrones duos serrulatos, stylo

Feb. 10, 1892.

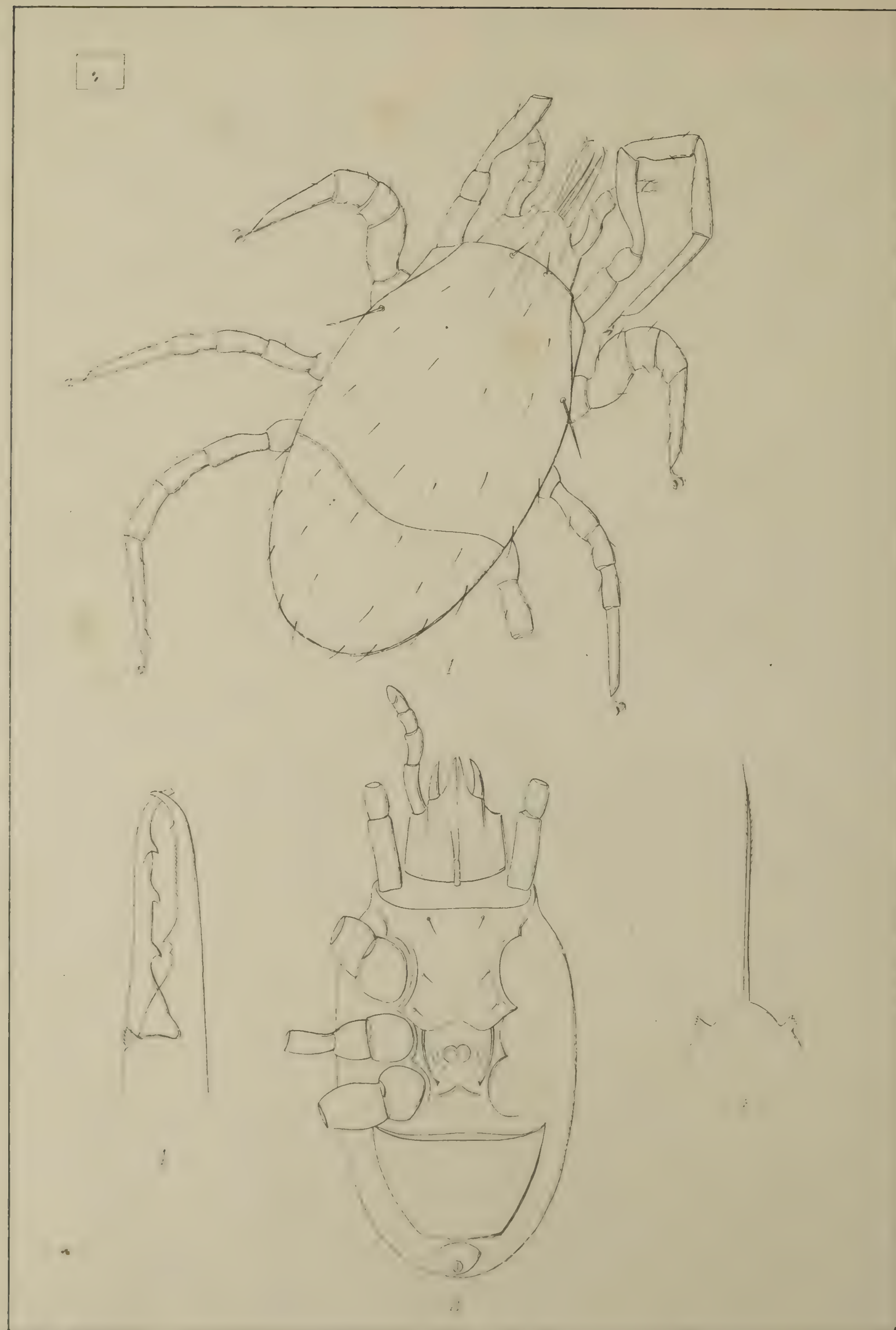
valde curtioribus desinens Pedes omnes mediæ longitudinis, setis longis hirti.

Mas (hucusque ignotus) fœmina vix minor, mandibularum (6) digito mobili calcari perlongo (circiter duplo longior quam digitus), leniter ut littera S recurvo, apice acuto; digitus idem subedentulus. Digitus fixus apice vix bidentulus. Pedes secundi (5) paris femore, genu tibiaque inferne vix tuberculatis, ceteris pedibus vix crassiores. Sternum ad quartos pedes, sulco a scutulo ventrali seiunctum.

Fœmina mandibulis chela perlonga, digitis longis, tantum bidentatis dentibus robustis (7). Sternum usque ad tertii paris coxas productum. Epigynium (4) anterius rotundatum, in medio areola quadam rotunda signatum; a scutulo epigastrico seiunctum, sulco post quartos pedes conspicuo. Epigastrium a scutulo anali ad abdominis apicem postremum separatum. Pedes inermes.

Expl. tab. 2. mas supinus, 3. fœm. supina, 9. maris palpi primum segmentum, 11. maris corniculi labiales.

Nota. — Acarus quem Cll. Canestrini et Fanzago invenisse in diptero quodam generis *Pterospilus* (Acar. it. p. 46) et ad hanc speciem pertinere etiam confirmat Cl. G. Can. in Gamasi ital. p. 44, 45) et in Acarofauna it. p. 82, est *Gamasi lunaris Berl.* (*G. rubescens Can.*) nympha coleoptrata. Hoc pluries dignovi.

... LÆLAPS NEMORENSIS VAR PLANICOLA N. VAR. 63.

Fasc. LXIII, N. 6.

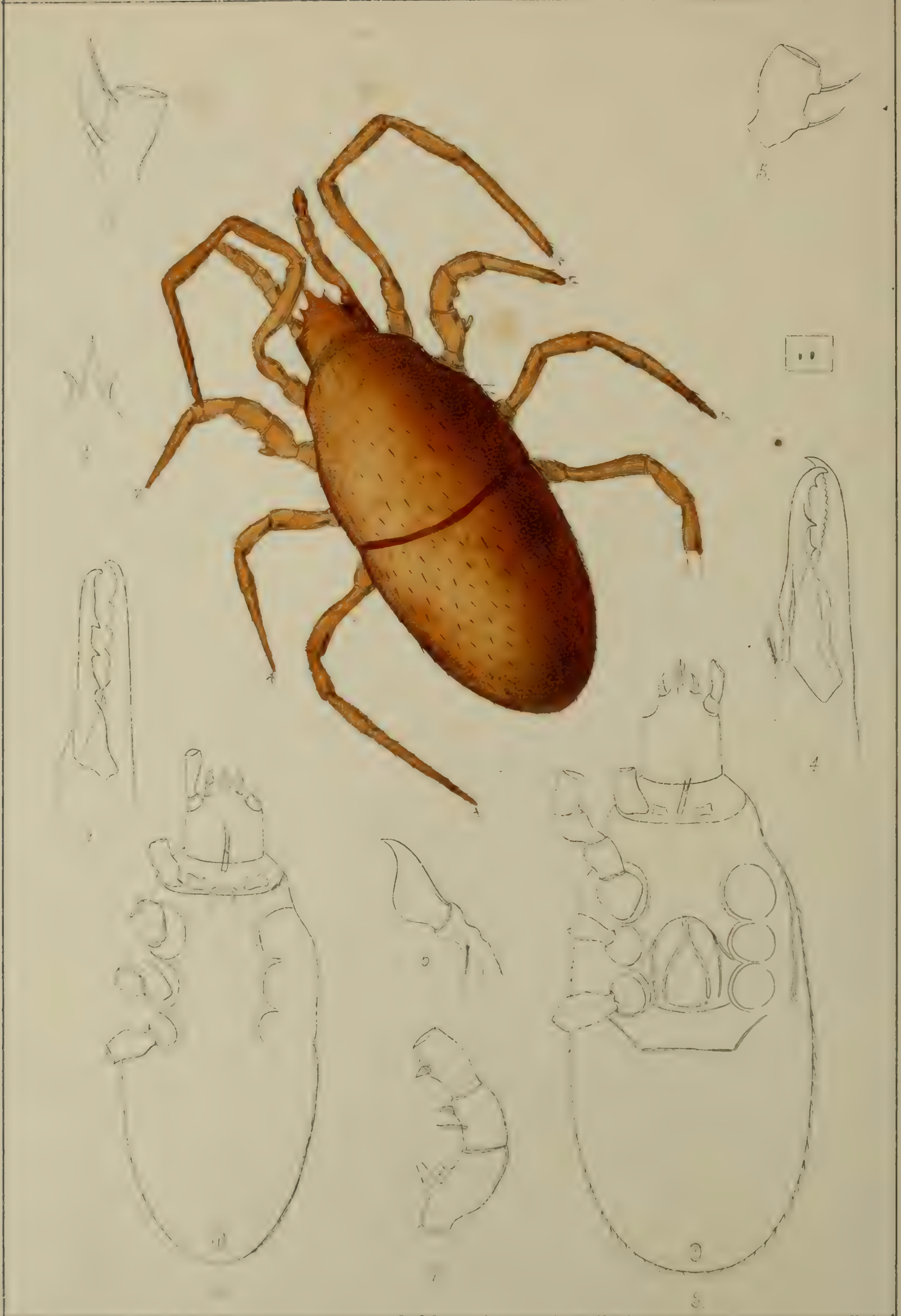
Cyrtolælaps nemorensis K. var. planicola n. var.

Differt a typico statura minori, quia 600 tantum μ. sit longus; setis corporis simplicibus; epistomatis spina media apice acuminata; mandibularum digito fixo, margine interiori, inter dentes maiores, serrulatim denticulato.

Color pallidus, subterreus Fœmina tantum nota. Varietas hæc perfrequens in muscis totius Italiæ (Veneto, Toscana, Sicilia) sed in planitie, cum species typica in nemoribus montium sit inquirenda

Expl. tab. 2. fœmina supina; 3 epistoma; 4. chela mandibulæ.

Feb. 10, 1892.

[illegible]ASUS ~~COARCTATUS~~ K.

Gamasus attenuatus Koch.

C. L. Koch. C. M. A. Deutschl: fasc. 31, fig. 19 (*G. attenuatus*) *id. ibid.* fasc. 26, fig. 2 (*G. hamatus*) *id. ibid.* fasc. 25, fig. 16 (*G. coarctatus*), fasc. 26, fig. 20, (*G. bisulcatus*), fasc. 24, fig. 23. 24, (*G. longulus*), fasc. 39, fig. 15 (*G. lævis*).

Kramer, Gamasiden, p. 98, tab. V, fig 25 (*G. trispinulosus*).

G. Canestrini e Fanzago, Acar. it. p. 42.

Canestrini G. et R. Gam it. p. 36, tab. VI, fig 5.

Canestrini G. Acarof. it. p. 69.

G. *ochraceo-badius, elongatus, epistomate trispinoso. Mas pedibus secundi paris vix incrassatis, femore calcari et interne tuberculo aucto, genu tibiaque tuberculigeris; mandibulæ digito mobili externe vix laminula hyalina dilatato. Ad 750 μ. mas long. et 850 μ. fœm.*

Habitat *frequens in muscis totius Italiæ.*

Obs. Corpus elongatulum, in medio coarctatum, totum pilis densis simplicibus ornatum. Pedes longi et exiles. Epistoma (8) trispinosum, spina media longiori.

Mas, fœmina vix minor. Mandibulæ (4) chela longiori, digito fixo multidenticulato, digito mobili dentibus tribus maioribus, nec non externe laminula quadam hyalina, iuxta costulam decurrenti, et chelæ adnexa, aucto.

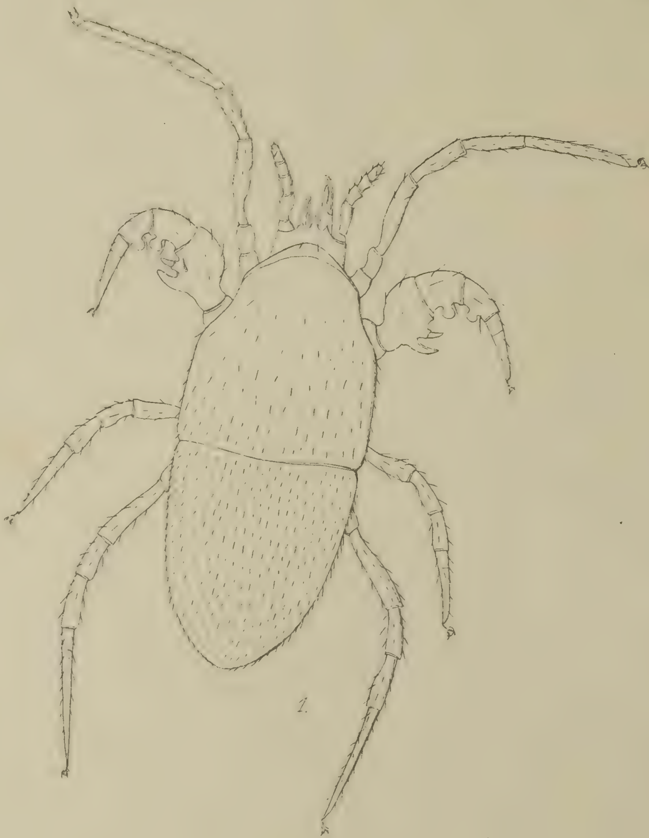
Feb. 10, 1892.

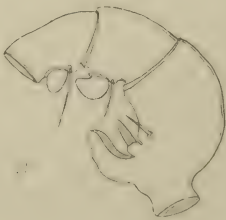
Palporum articulo primo (5) inferne bituberculato-setoso. Corniculi labiales (6) biarticulati, articulo primo stricto, secundo cultriformi. Pedes secundi paris (7) ceteris vix crassiores; femore inferne calcari conico aucto, ad quod in angulo interiori tuberculus minusculus oritur, genu tibiaque minute tuberculatis.

Fœm. (3) mari vix latior, posterius rotundata; mandibulæ (9) chela perlonga, ambobus digitibus dentibus tribus auctis. Palpi pedesque inermes.

In totius Italiæ muscis, etiam in Sicilia, pluries collegi.

Expl. tab. 2. mas supinus, 3. fœmina supina.

8

GAMASUS COARCTATUS var. MINOR

Fasc. LXIII, N. 8.

Gamasus attenuatus K. var. minor Berl. n. var.

Differt a typico: statura minori, quia mares fœminæque non amplius quam 600 μ. sint longi.

Mandibulæ maris (3) parum a typico diversæ.

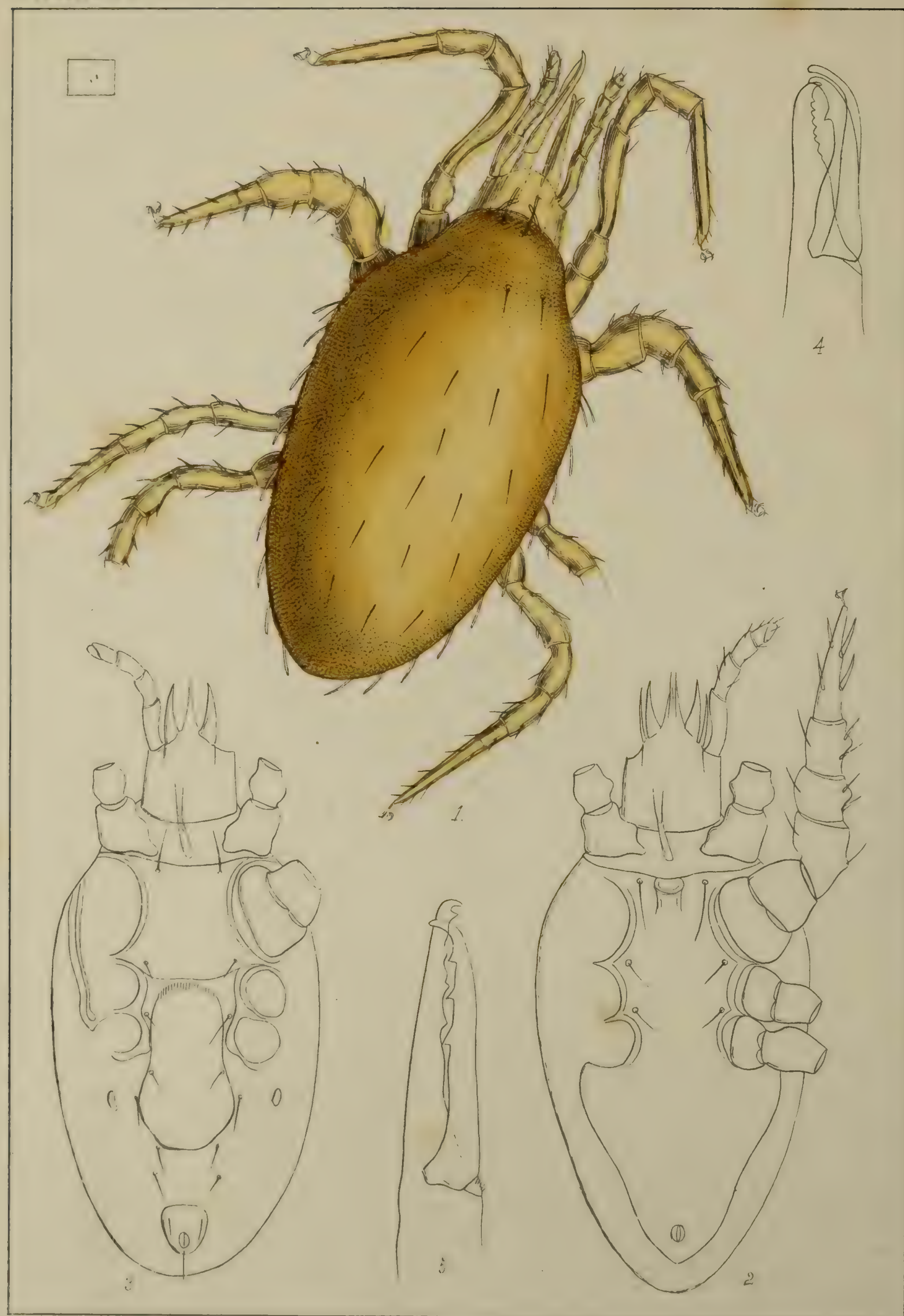
Epistoma (4) spinis tribus subæqualibus.

Pedes secundi paris (2) maris crassiusculi, calcaribus validioribus.

Ceterum, præcipue fœmina ut in typico. Pluries in agro Patavino collegi

---

Feb. 10, 1892.

9

LÆLAPS MILES BERL.N.SP. 63.

Lælaps (Iphis) Miles Berl. n. sp.

L. *terreus, ovato-cordatus, corpore pilis subcultriformibus ornato; chelis maioribus. Ad 750 μ. long.*

Habitat *perfrequens in stabulis et fœnilibus cum L. stabulari.* (*Patavii pluries collectus*).

Obs. Color corporis pallescens, terreus. Corpus ovato-cordatum, sive posterius, præcipue in mari, subacutum. Epistoma (6) in laminam anterius rotundatam desinens, marginibus integris. Corpus setis curtis, cultriformibus totum hirtum.

Mas (2). Corpus posterius subacutum, ad scapulas prominens. Pedes secundi paris inermes. Scutum ventrale usque ad anum (et anum quoque comprehendens) integrum. Mandibulæ (4) digito fixo serrulato, digito mobili dente unico maiori aucto, nec non calcari externo falcato, vix digitum superanti prædito.

Fœmina (1,3) mari maior, corpore ovato, posterius subrotundato; scutulo ventrali elongato, subspathuliformi, a scutulo anali discreto. Metapodia vix conspicua, punctiformia. Scutum anale pilo impari inferne auctum. Mandibulæ chela (5) elongatiori, robusta, digitis longis, mobili interne quadridentato, fixo obsolete multidentato.

Non adultus videtur.

Frequens in fœno et in stabulis cum *L. stabulari.*

Differt a *L aculeifero*, cuius affinis, præcipue pedibus spinis omnino destitutis, corpore setis robustis cultriformibus vestito, fœminæ chelis valde longioribus, aliisque characteribus.

Expl. tab. 7 corporis setæ.

LÆLAPS ACULEIFER CAN.

Lælaps (Iphis) aculeifer Can.

Canestrini G. Acari nuovi o poco noti p. 6, *idem* Acarof. it. p. 84 (*Hypoaspis aculeifer*).

L. *terreus, ovato-cordatus, corpore pilis simplicibus curtissimis rarioribusque vestito; chelis curtulis; pedibus omnibus spinis validis præcipue ad apicem armatis. Ad 700 μ. (fœm.) long.; mas ad 600 μ.*

Habitat *in muscis agri Veneti, haud raro.* (Padova-Friuli); *varietas longior in Sicilia.*

Obs. Color corporis pallescens, terreus. Corpus ovatum, tamen ad scapulas latius, in mari cordatum, postice subacutum. Epistoma 6) in laminulam apice serrulatam, trigonam productum. Corpus setis rarioribus, curtissimis simplicibus auctum. Pedes omnes spinis validioribus armati, tarsi ad apicem, præcipue secundi quartique paris spinis perrobustis præditi.

Mas (3. Corpus posterius subacutum ad scapulas prominens Pedes secundi calcaribus destituti, sed spinis validioribus armati Scutum ventrale usque ad anum productum, anum quoque comprehendens. Mandibulæ (4 digito fixo serrulato, digito mobili exiliori, dente unico, valido armato, nec non calcari externo falcato, vix digitum superanti prædito.

Fœmina (1-2) mari maior (sunt fœminæ 700 μ.

Feb. 10, 1892.

long. aliæque 600 μ.), corpore ovato, posterius subrotundato, scutulo dorsuali cordato, postice acuto; ventrali subspathuliformi, a scutulo anali valde discreto. Metapodia vix conspicua, bacilliformia. Mandibulæ chela (5) curta, robusta, digitis curtis; mobili interne multidenticulato, fixo valide bidentato. Non adultus videtur.

var. longior.

Habitat in muscis Siciliæ. Typico minor et valde elongatior (7); epistomate truncato (9); corpore pilis longiusculis obsito. Ad 600 μ. long. (Fœmina).

Expl. tab. 8 varietatis Siculæ mandibula (fœm.).

AVIS

Messieurs les souscripteurs sont avertis que le bureau de cet ouvrage est au présent transporté chez Mons. le Doct. Augusto Napoleone Berlese Prof. dans l'Ecole de Viticulture de *Avellino* (Napoletano-Italie).

Pour tout ce qui regarde l'administration et aussi bien pour le *payement* des fascicules 61-65, et de touts eux qui seront envoyés, messieurs les souscripteurs sont priés de bien vouloir s'adresser donc à M. le Prof. A. N. Berlese (*Avellino*).

Doct. ANTONIO BERLESE
Prof. dans l'Ecole Sup. d'Agr.colture de Portici (Napoli)